

Op de top

Auteur(s):

Bergeijk, P., van
Werkzaam bij de NMa en Ocfab.

Verschenen in:

ESB, 87e jaargang, nr. 4342, pagina 23, 11 januari 2002

Rubriek:

Prikkel

Trefwoord(en):

Economen zijn dol op benchmarken. Niet alleen in het bedrijfsleven spiegelt men zich graag aan de prestaties van concurrenten. Ook in academische kringen is maatstafvergelijking van de wetenschappelijke productie een bloeiende bedrijfstak. Vooral in het winterseizoen wordt er veel geteld. Soms kijkt men naar citaten. De vraag is dan: zijn er in het verleden belangrijke, invloedrijke artikelen geschreven die in de vakpers worden aangehaald. Soms worden de gepubliceerde pagina's geteld. De vraag is dan: zijn er artikelen geschreven in belangrijke toonaangevende vaktijdschriften. Er zit een subtiel verschil tussen deze vraagstellingen, want het is geen uitgemaakte zaak dat invloedrijke publicaties in een topwetenschappelijk tijdschrift verschijnen en ook zijn lang niet alle artikelen in de toptijdschriften het lezen of citeren waard.

Sinds dit jaar worden dergelijke hitlijsten alleen nog in *esb* gepubliceerd. Ze zijn een bron van vermaak, waarbij nationale navelstaarderij en het omhoog rekenen van de eigen collega's en de eigen faculteit hoogtij vieren. Het is echter veel interessanter om naar die productie te kijken vanuit een internationaal comparatief perspectief. Zo'n wereldperspectief op de kwaliteit van de vaderlandse economiebeoefening wordt verschaft door een recente door de European Economic Association gefinancierde studie¹. In dat onderzoek worden bovendien beide invalshoeken (citaten en gepubliceerde pagina's) gecombineerd. Daartoe worden aantallen gepubliceerde pagina's herwogen met de gemiddelde impact van het tijdschrift waarin de desbetreffende bijdrage verschijnt. Op die manier wordt voor de tweede helft van de jaren negentig een goed inzicht geboden in de wetenschappelijke productie en invloed van de economische faculteiten van 200 universiteiten in dertig landen.

De resultaten van al dat getel en gereken laten het gebruikelijke beeld zien: de economische wetenschap wordt gedomineerd door de Verenigde Staten. Tweederde van de wetenschappelijke economische toptijdschriften wordt volgeschreven door Amerikanen (een vijfde door Europeanen) en 35 van de 50 meest productieve faculteiten bevinden zich in de Verenigde Staten (voor Europa zijn dat er acht). Maar er is ook een verrassing.

Nederland scoort namelijk bijzonder goed, met drie universiteiten in de wereld top vijftig. Tilburg eindigt als hoogste Europeaan op de achttiende plaats (boven de London School of Economics), Maastricht bereikt de 42e plaats en de Universiteit van Amsterdam is hekkensluiter in die top vijftig. Samen met de Erasmus Universiteit Rotterdam (56e plaats) en de Vrije Universiteit Amsterdam (negentigste) verzorgen deze Nederlandse universiteiten drie procent van de wereldwijde wetenschappelijke productie op ons vakgebied. Dat betekent dat Nederland de vierde speler op het wereldtoneel is (na de VS, het VK en Canada). Men kan deze prestatie zelfs nog wat pregnanter presenteren door middel van voor de hand liggende correcties voor bevolkingsomvang of bruto nationaal product. Nederland zou dan op de derde respectievelijk eerste plaats in de groep van oeso-landen terechtkomen.

Men kan zich afvragen of die uitstekende relatieve publicatie-prestatie reden tot tevredenheid moet zijn. Ik denk van wel. Het streven naar professionalisering en internationalisering van de Nederlandse economische wetenschapsbeoefening dat in het begin van de jaren negentig op een breed front als doelbewust universitair beleid werd ingezet, heeft immers duidelijk vruchten afgeworpen. De aansluiting bij de Angelsaksische revolutie is een prestatie die zonder meer een felicitatie waard is.

Tegelijkertijd vormt het evidente succes in de internationale wetenschapsbeoefening een aanleiding tot enige reflectie. Blijkbaar wordt met behulp van de thans gepleegde inzet reeds een meer dan proportioneel effect op een deel terrein van de universitaire activiteiten geboekt. De vraag is of dat een efficiënte aanwending van schaarse economische denkkracht is. Terecht heeft Van Sinderen er onlangs op gewezen dat de empirie en de beleidsrelevantie in de Nederlandse economische wetenschapsbeoefening door de concentratie op het publiceren in internationale tijdschriften op de achtergrond is geraakt². In een situatie waarin de Nederlandse wetenschap op achterstand stond, kon men daar nog wel vrede mee hebben. Nu we de voor een klein land maximaal haalbare internationale toppositie lijken te hebben bereikt, ligt het echter voor de hand de bakens weer wat te verzetten. Ik hoop wat meer van mijn economische collega's te gaan lezen in ESB

¹ P. Kalaitzidakis e.a., *Rankings of academic journals and institutions in economics*, Universiteiten van Cyprus en Guelph, oktober 2001.

² J. van Sinderen, [Afscheid van de beleidseconomie](#), *ESB*, 28 september 2001, blz. 736-739.

